

ACC. NR M. 8863 : 1-3.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Gustaf Carlsson*
Härad: *F. Fjirst* Adress: *Stornandebo, Ankersrum*
Socken: *Hallingeberg* Berättat av: *Oskar Karlsson*
Uppteckningsår: *1943* Född år *1880* i *Hjorteds sv.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Medel mot benmärk, - "funtanell". s. 1-2.
Väderleksmärken. s. 3.

funtanell

ACC. N:R *M. 8863* : /.

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Gustaf Carlsson,*
Härad: *Södra Tjust.* Adress: *Stormandebo, Ankarsrum.*
Socken: *Hallingeberg.* Berättat av: *Oskar Karlsson*
1943. Född år *1880* i *Hjorteds socken.*
Uppteckningsår:

Uppteckningen rör en företeelse som nämnes ^{*Fontanell.*} "Funtanell". (?)

Upptecknaren har hört berättas om en gammal sed att hålla benvärk borta. Den som använde metoden var en gammal gubbe och händelsen torde ligga väl 50 år tillbaka i tiden.

Gubben hade haft ont av svår värk i benet, möjligen med utgjutning i knäet. För att undgå värken hade han låtit göra ett hål i huden ovan knäet (eller möjligen hade ett sår uppstått av sig självt genom sjukdomsprocessen). Detta sår fick emellertid aldrig läkas till ty det troddes, att om såret hölls öppet skulle det onda (värken) täras ut genom såret. För att hålla detta sår öppet, gick gubben så tillväga, att han varje afton (eller möjligen varje morgon) lade en ärta i det öppna såret. Ärtan skulle genom nötningen hindra såret från att läkas till. Över ärtan och såret lades sedan ett förband på så vis, att från en björknävers innersida fränskiljdes de tunna, sega hinnorna eller skikten från varandra och sådana tunna näverskinnlades

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~Sid. 8.~~

*Fontanell är
ett med konst
framkallat hål,
som hållet öp-
pats upp med
en ärta i av-
ledande syfte.*

Forts.

ACC. N:R. M. 8863:2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av: Oskar Karlsson
1943. 1880 Hjoreds socken.
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~Sid. 9.~~

Forts. om "Funtanell".

närmast över ärtan och såret. En linda fick sedan fullborda förbandet.

Berättaren, som delgivit upptecknaren denna gamla sed, ville påstå, att det var de tunna skikten av björknävern, som benämndes "funtanell". Självt skulle jag kunna tro, att det var hela systemet med det ständigt öppna såret med ärtan och björknävershinnorna, som avsågs med benämningen "funtanell".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8863:3.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av:
Uppteckningsår: 1945. Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 10.

Uppteckningen rör: Väderlekstecken i folktron.

Sådant vädret är niodedagjul sådant kommer det att bli under de närmaste nio veckorna framåt, är en folktro.

Ett gammalt talesätt är även, att "så tjock som mullvadens tak blir isen på vak". Det betyder, att gräver mullvaden på hösten ner sig djupt i jorden, har han på känn, att det blir en sträng vinter med djup tjäle. Om han däremot gör gångarna närmare jordytan blir vintern mild.

En gammal iakttagelse lär också vara, att går grävlingen på vintern (vid mildväder) ur sitt gryt, varslar det, att det inte blir någon vidare sträng kyla resten av vintern.

När det snöar på söndagen medan prästen är på predikstolen "det snöar i körkboka"- blir det snöväder hela veckan. Detsamma är förstås förhållandet om det regnar vid den ifrågasatta tiden.

"Östlig vind och fruntimmers träta börja med storm och sluta med väta", är också ett talesätt i Tjust.

Skriv endast på denna sida!